

Vad händer i MTR-diskussionerna?

Under hösten har diskussioner förts i Sverige om de nationella tillämpningarna av MTR. Vissa saker har klarnat och på en del punkter har nya frågeställningar tillkommit.

Vad är nytt i diskussionerna?

Grunderna i beslutet finns att läsa i *Jordbruksministrarnas beslut om ny jordbrukspolitik och Frikoppling av stöden*. Det som diskuterats men som på senare tid verkar ha förkastats är den blandade formen av frikoppling som t ex Danmark kommer att välja. Läs mer om denna form längre ned.

Tidsschema

Arbetsgruppen som arbetar med de svenska tillämpningarna av politiken kommer att presentera huvuddragen i sina idéer vid ett seminarium den 17 december. Vi seminariet kommer näringen att ha möjlighet att komma med synpunkter. Ett förslag till tillämpningar väntas därefter komma den 15 januari 2004 från arbetsgruppen. Riksdagen beslutar under våren om tillämpningarna vilka därefter skickas till Bryssel för godkännande senast i augusti 2004.

För- och nackdelar med olika frikopplingsmetoder

Gårdsmodellen	Fördelar	Den som tjänat ihop stödbeloppet får stödet
		Ingen omfördelning mellan regioner eller produktionsgrenar
	Nackdelar	Utökare eller nystartare sedan år 2001 får inte stödrätter till sin produktion fullt ut
		Stor administration krävs för att hålla ordning på olika stödbelopp
Regionmodellen	Fördelar	Stöden fördelas till dagens brukare
		Enklare administration med samma stödbelopp
	Nackdelar	Omfördelning sker mellan produktionsgrenar

Observera att det som står som nackdel i ovanstående kan upplevas som en fördel av vissa. Uppdelningen i för- och nackdelar är mina egna bedömningar.

Hantering av stödrätter

När stöden frikopplats får varje lantbrukare ett antal stödrätter. En stödrätt ger rätt till en viss ersättning för ett hektar. Dessa stödrätter kan säljas eller köpas. Med gårdsmodellen kommer inte potatis, grönsaker, etc att berättiga till någon stödrätt och således får man aldrig söka det frikopplade stödet för dessa odlingar. I regionmodellen (eller nationsmodellen) fördelas arealstödet på all areal dvs även potatismark vilket gör att potatisodling kan söka det frikopplade stödet.

För att kunna sälja sina stödrätter krävs att brukaren sökt stöd för en viss andel av stödrätterna, hur stor är ännu inte klart. Detta kan bli ett problem (i gårdsmodellen) när en

fastighet är såld/utarrenderad någon gång efter år 2000. Då hamnar en viss andel av stödrätterna hos den förre brukaren som måste börja bruka mark igen för att få del av stödrätterna. Den nya köparen får inte automatiskt rätt till dessa stödrätter. Här kommer naturligtvis att utformas övergångsregler och det kommer att finnas en nationell reserv med stödrätter för nystartare och utökare att söka ur.

Svensk Mjölks ståndpunkter

Här följer Svensk Mjölks förslag till hur den framtida politiken ska utformas:

- ✓ Det nationella kuvertet ska fördelas per kg mjölkkvot. Detta innebär att stödet till mjölkproduktionen skulle bli:
  - 2004 10 öre/kg
  - 2005 22 öre/kg
  - 2006-2014 32 öre/kg
- ✓ Frikoppling ska göras så sent som möjligt för mjölksektorn. Detta skulle innebära att frikoppling sker 2008 med kvot innehav 31 mars 2007 som bas.
- ✓ Frikopplingsmodellen för mjölkstödet ska vara gårdsmodellen
- ✓ Moduleringen ska användas för att stärka vallens konkurrenskraft. Med modulering menas de pengar som förs från direktstöden till miljöstödsprogrammet (2005: 3%, 2006: 4%, 2007-12: 5%). Bidraget ska dessutom kopplas till ett visst djur innehav för att inte gå till ”passiva” producenter.

LRFs ståndpunkter

LRF ställer sig bakom Svensk Mjölks ståndpunkter och kompletterar med följande:

- Full frikoppling bör göras för arealen redan 2005
- 75% av handjursbidraget bör vara fortsatt kopplat (ca 1400 kr) i övrigt bör frikoppling ske redan 2005
- Gårdsmodellen ska gälla för frikoppling, dvs bidragsbeloppen 2000-2002 för areal och kött samt den enskilda mjölkkvoten
- Det nationella kuvertet på 10% som Sverige har rätt att ta från direktstöden och flytta till miljöstöd ska inte utnyttjas

Arbetsgruppens (statens) idéer

Det är mycket svårt att få ett grepp om vad arbetsgruppen som utformar de svenska reglerna har för idéer om hur politiken ska se ut. Klart är i alla fall att de kommer att fästa stor vikt vid vad LRF tycker. I ett tidigt skede förordade riksdagen en blandad modell efter dansk förebild (se nedan) men på senare tid verkar man ha frångått detta och förordar istället liksom LRF gårdsmodellen för frikoppling.

Dansk modell

Danmark har valt att frikoppla 2005, det är osäkert om detta även gäller mjölkstödet eller om det görs 2008. Tidigt var de överens om att frikoppla arealen nationellt, med samma belopp till alla. För kött och mjölk har de valt blandad frikoppling på så sätt att 27% av gårdens kött- och mjölkstöd fördelas nationellt och resterande 73% fördelas individuellt. Om en gård t ex har 1.000.000 kg mjölkkvot ges fullt bidrag för 730.000 kg dvs 233.600 kr (32 öre/kg * 730.000 kg). Dessutom får alla gårdar ett mjölkstöd via arealen (som utifrån svenska förutsättningar skulle bli 92 kr/ha).

Mårten Lidfeldt